

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності _____ 242 «Туризм» _____
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
_____ Туризм _____
(назва освітньої програми)

на тему: «**Організація та розвиток інклюзивного туризму в Україні**»
(на прикладі ТОВ «Селезньов Тур»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент _47 групи_ факультету _ФМЕ_
Незгазинської Анастасії
Станіславівни _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

___К.е.н. доцент_____
(науковий ступінь, вчене звання)
_Бедрадіна Ганна
Константинівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Успішний соціально-економічний розвиток України можливий не лише за наявності створення динамічної моделі не тільки національної економіки, яка враховує гармонічне з'єднання різних галузей виробництва, а і приділення уваги туризму для неповноправних. Глобальні інтеграційні процеси, що відбуваються у світі, у вітчизняному та міжнародному туризмі, мають бути як предметом вивчення, так і повним аналізом для подальшого розвитку інклюзивного туризму.

На даний момент у всьому світі туризм є способом відпочинку, відновленням духовних, фізичних, соціальних потреб, пізнанням навколишнього середовища. Учасниками туристичних подорожей щорічно стає багато мільйонів людей. Але, незважаючи на це, туризм досліджений однобоко. На жаль, мало уваги приділено для людей з обмеженими можливостями, які теж хочуть подорожувати та відкривати щось для себе нове, відпочивати.

Туристичні подорожі для людей з інвалідністю є досить новим соціально важливим напрямком. Безумовно, це пов'язано з тим, що кількість людей з такою категорією щорічно зростає.

Процес адаптування людської свідомості та навколишнього середовища до бажань осіб з інвалідністю відбувся в різних країнах. Такий розвиток сформувався через опіку та супровід осіб з особливими потребами та через удосконалення інфраструктури, техніки, які можуть максимально допомогти інвалідам обслуговувати себе самостійно.

Мета дослідження охарактеризувати стан розвитку інклюзивного туризму і в Україні та визначити головні проблем при плануванні туристичних подорожей для людей з обмеженими можливостями.

Мета дослідження обумовила наступні завдання:

- ✓ розкрити теоретично-методичні засади формування інклюзивного туризму;
- ✓ розглянути сучасний стан туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями;
- ✓ проаналізувати пропозиції туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями, на прикладі туристичного оператора ТОВ «Селезньов Тур»;
- ✓ запропонувати шляхи удосконалення розвитку інклюзивного туризму в Україні;
- ✓ розробити туристичний продукт для людей з обмеженими можливостями на базі туристичного оператора ТОВ «Селезньов Тур».

Об'єктом дослідження є процес організації туристичних подорожей для людей з обмеженими можливостями.

Предметом дослідження є пропозиції щодо організації туристичних подорожей для людей з обмеженими можливостями на туристичному підприємстві.

Методи дослідження: синтезу, індукції, дедукції, порівняльний, статистичний аналіз, SWOT- аналіз, узагальнення, графічний метод.

Теоретичною і методологічною основою дослідження є праці зарубіжних та українських вчених, а саме наукові праці дослідників та фахівців: Анікієва О.А. [14], Белоусової Н.В., [9] Герасименко В.Г. [20], Науменко Л.Ю. [4], Нездоймінова С.Г. [19], Смірнова Д.Б. [16], Холостовой Є.І. [1] та інших.

Інформаційна база дослідження. Дослідження по темі кваліфікаційної роботи проводилися за допомогою літературних джерел, матеріалів офіційних сайтів досліджуваних компаній, останніх досліджень науковців з даної тематики, законодавчих та нормативних актів України, праць вітчизняних та зарубіжних науковців, власних спостережень, періодичних видань, матеріалів мережі Інтернет.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретично-методичні засади формування інклюзивного туризму**» розкрито теоретично-методичні засади формування інклюзивного туризму, розглянуто сучасний стан туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями. Туризм для осіб з обмеженими фізичними можливостями набуває все більшого поширення у світі. Відомо, що кількість туристів такої категорії завжди була, є і буде. Люди з особливими фізичними потребами вимагають вільного доступу до всіх необхідних для них ресурсів – в тому числі до відпочинкових зон, туристичних маршрутів, цікавих об'єктів архітектури та природи, пляжів, парків, т.і. Важливо знати, що під терміном «люди з обмеженими життєвими можливостями» мають на увазі не лише людей, які мають інвалідність, але й особи, які не мають інвалідності, але у них є деякі відхилення, що знижують їх функціональні можливості.

У системі розвитку туристичної сфери світу, особливе місце сьогодні належить інклюзивному туризму як сегменту соціального туризму, який в Україні, на жаль, практично не розвинений. Інклюзивний туризм розглядається у світі як сучасний вид туризму, що дозволяє включати будь-яку особу в туристичну діяльність, незалежно від її фізичних здібностей. Тобто, інклюзивний туризм - це комплексна система заходів, вид рекреаційного туризму, що спрямований на надання особам з інвалідністю відновлення, розвитку, збагачення їх фізичного, соціального. Таким чином, потрібно розуміти, що інклюзивний туризм для осіб з інвалідністю – це модернізований вид туризму, який допомагає бути в туристичній діяльності будь-якій людині, незважаючи на її фізичні можливості. Найчастіше цей вид туризму розглядається як потужний спосіб реабілітації туриста, але також включає в себе пізнавальний процес і соціалізацію. Люди, з обмеженими можливостями, потребують спілкування з іншими, що інколи досить позитивно впливає на їх сприйняття життя, змінення свого світогляду. Завше всього, соціалізація надає розвинути навички у догляді за собою, у ефективному переміщенні в процесі туристичних подорожей, у встановленні соціальних контактів.

Стратегією розвитку туризму і курортів на 2017-2026 роки було заплановано підтримку доступності об'єктів туристичної інфраструктури в Україні для осіб з обмеженими можливостями та інших маломобільних груп населення. Просторе використання законодавчих актів та нормативних документів з питань створення якісних умов для життя маломобільних груп населення – це важливий критерій на шляху інтеграції України до міжнародного співтовариства.

У другому розділі «**Аналіз розвитку інклюзивного туризму на прикладі туристичного оператора ТОВ «Селезньов Тур»**» проаналізовано організаційно-

економічну діяльність туристичного оператора ТОВ «Селезньов Тур», можливості та загрози туристичного підприємства при розробки нового туристичного продукту інклюзивного туризму.

У зв'язку з пандемією 2020 року, скоротилась кількість реалізованих турів

Т
О
В

Туристична компанія «Селезньов Тур» ставить ціль створення туристичного продукту для інклюзивних туристів, вивчає попит та пропозицію на ринку, заключає договори із різними постачальниками послуг для осіб з обмеженими можливостями. При створенні туристичного продукту, ТОВ «Селезньов Тур» може зіткнутись із загрозами та отримати нові можливості. Також, було зроблено аналіз сильних та слабких сторін в контексті надання послуг для людей з обмеженими можливостями. На сьогоднішній день ТОВ «Селезньов Тур» не пропонує тури для людей з обмеженими можливостями, але в компанії є менеджери у зв'язку з тим, що проблеми починають виникати ще на стадії планування подорожей в Україні, потрібно перейняти закордонний досвід впровадження інклюзивного туризму, зокрема в Європі, Ізраїлі, США. Там створені спеціальні сайти для людей з особливими потребами, для зручного вибору та визначення доступності історичних місць та міст. Також, є багато країн, які розробляють власні сайти, що мають інформацію про доступність туристичних об'єктів їхніх країн. р, який пройшов курс підготовки задля роботи з інклюзивними туристами.

У третьому розділі «Шляхи удосконалення розвитку інклюзивного туризму в Україні» виявлено нові можливості удосконалення розвитку доходи від надання туристичних послуг та сума комісійних, агентських інклюзивного туризму та запропоновано новий туристичний продукт для людей винагород склала в 2020 році 241,0 тис. грн. з обмеженими можливостями. Головним елементом інклюзивного туризму є повна, посилена інформаційна забезпеченість в області відпочинку людей з обмеженими можливостями. Продуманість такого відпочинку буде значити в подальшому його успіх.

Запропонований туристичний маршрут має назву «Новий погляд». Завдяки цьому туру інклюзивні туристи дізнаються багато нового про чарівні міста України. Маршрут туру: Одеса-Львів-Одеса. Даний маршрут було обрано через зручні умови, які повністю підходять для особливих потреб туристів.

ВИСНОВКИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи було розкрито теоретико-методичні засади формування інклюзивного туризму. Інклюзивний туризм - це комплексна система заходів, вид рекреаційного туризму, що спрямований на надання особам з інвалідністю відновлення, розвитку, збагачення їх фізичного, соціального, духовного, інтелектуального рівня для подальшої інтеграції в соціум.

Також, було проаналізовано сучасний стан туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями, доведено, що в Україні недостатньо розвинена інфраструктура для розвитку інклюзивного туризму. Недостатньо розвинена архітектурна доступність та повністю відсутні культурні та історичні пам'ятки, які пристосовані для людей з інвалідністю. Прикладом в організації міжнародного туризму для неповноправних людей є зарубіжні країни: Словенія, Ізраїль, Іспанія, США та інші.

У другому розділу, було проаналізовано організаційно-економічну діяльність ТОВ «Селезньов Тур», доведено, що туристичне підприємство значно скоротило об'єми реалізації туристичних послуг в наслідок пандемії COVID-19. Туристичний оператор обрав новий напрямок в своєму розвитку- інклюзивний туризм. Туристична компанія ставить ціль створення туристичного продукту для інклюзивних туристів, вивчає попит та пропозицію на ринку, заключає договори на постачання послуг із різними транспортними компаніями. Застосування методики SWOT-аналізу дозволило ідентифікувати сильні та слабкі сторони, а також виявити можливості та загрози в діяльності підприємства в цілому, та особливо в розрізі розвитку інклюзивного туризму.

Згруповані пропозиції туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями в Україні. Серед підприємств, які займаються продажем турів для неповноправних на території України, можна виділити: Анекс Тур, HKS Group, Join Up!, TEZ TOUR. А серед зарубіжних туроператорів : 42 Меридіан, SmarTrip, Tourism for all, Sage Travelling, Italy Accessible, Disabled Holiday. За кордоном туристичні компанії цілеспрямовано залучають до туристичних подорожей неповноправних людей, розробляють максимально комфортні туристичні продукти, з урахуванням специфіки організації таких турів.

В третьому розділі було запропоновано шляхи удосконалення розвитку інклюзивного туризму. Головним елементом інклюзивного туризму є повна, посилена інформаційна забезпеченість в області відпочинку людей з обмеженими можливостями. Продуманість такого відпочинку буде значити в подальшому його успіх. Він має включати екскурсійно-просвітницькі програми, оздоровчі тури, індивідуальні тури для людей з обмеженими можливостями; надання

супроводжуючих, медичний супровід, підготовлені екскурсоводи, сурдоперекладачі.

Було розроблено туристичний продукт для людей з обмеженими можливостями на базі туристичного оператора «Селезньов Тур», який передбачає екскурсійні програми в Одесі і Львові. Назва туру «Новий погляд», розроблений на 3 дні, з врахуванням особливостей туристів.

Туризм для осіб з обмеженими можливостями несе величезний потенціал завдяки тому, що діти, підлітки, дорослі, які є потенційними туристами, отримують необхідні враження та емоції, туристичні підприємства - прибуток, інвестори - відповідний імідж. Але значення цього туризму має більш глобальний характер. Суспільство отримає нових, повноцінних, активних членів, що в свою чергу зміцнить державу, яка базується на стабільному суспільстві. При правильному підході до даної проблеми, активної участі різних суб'єктів туристичної індустрії, а також інших організацій, туризм для осіб з обмеженими можливостями може виявитися одним із перспективних напрямків розвитку туристичної діяльності в Україні.

АНОТАЦІЯ

Незгазинська А.С. «Організація та розвиток інклюзивного туризму в Україні» (на прикладі ТОВ «Селезньов Тур»)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
« _____ 242 «Туризм» _____ »
(шифр та назва спеціальності)
за освітньою програмою « _____ Туризм _____ ». –
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування інклюзивного туризму. Проаналізовано пропозиції туристичних послуг для людей з обмеженими можливостями в Україні та в світі. Надано організаційно-економічну характеристику туристичного оператора ТОВ « Селезньов Тур». Запропоновано шляхи удосконалення розвитку інклюзивного туризму в Україні, розроблено тур для людей з обмеженими можливостями на прикладі ТОВ « Селезньов Тур».

Ключові слова: інклюзивний туризм, безбар’єрний туризм, туристичне підприємство, туристичний продукт, програма туру.

ANNOTATION

Nezghazynska A.S. "Organization and development of inclusive tourism in Ukraine" (on the example of LLC "Seleznyov Tour")

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty «_242
«Tourism» _____»
(code and name of the specialty)
for the educational program «_Tourism _____». –
(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2021.

The work considers the theoretical aspects of the formation of inclusive tourism. The tourism-related services for people with disabilities in Ukraine and the world are analyzed. The organizational and economic characteristics of the tour operator LLC «Seleznyov Tour» are given. Ways to improve the development of inclusive tourism in Ukraine are proposed, and a tour for people with disabilities is developed based on the example of the LLC «Seleznyov Tour».

Key words: inclusive tourism, barrier-free tourism, tourist enterprise, tourist product, tour program.